

VEU CATALANA

LLIBERTAT · JUSTÍCIA SOCIAL · FEDERACIÓ EUROPEA

Any II

Mèxic, D.F., 15 d'agost del 1959

Núm. 14

C.E.H.I.

Lleus comentaris a un dictamen

L'ESTIMAT amic senyor Antoni Ma. Sbert ha redactat, per encàrrec de la presidència de la Generalitat, un dictamen admirable; tracta de demostrar que per tot el que duri l'exili i fins al restabliment de les Institucions autonòmiques catalanes, el senyor Josep Tarradellas serà President de la Generalitat de Catalunya.

Bo i llegint el document, m'he sentit temptat de deixar-me convèncer encara que només fos per a correspondre a l'esforç del bon amic que, a més de la seva intel·ligència àgil i dinàmica, per conseqüent en la brega i per la simpatia i afecte que inspira, és dels que fa goig d'estimar.

Una altra temptació ha estat més forta i m'ha empenyut a tractar el tema, per desota del saber del dictaminador, i perquè em consta que el senyor Antoni Ma Sbert en la polèmica amical és gentil i comprensiu; altrament, jo, que no tinc la traça professional de l'home de lleis per aprofitar totes les intencions d'un article, d'un paràgraf o d'un mot, no gosaria.

Diu el senyor A. Ma. Sbert en el seu dictamen, reforçant els seus arguments amb articles, paràgrafs i mots de l'Estatut de Catalunya, l'Estatut Interior, la Constitució de la República Espanyola i cites d'autors especialitzats i prestigiosos, que el Parlament de Catalunya és elegit per un període de cinc anys i que és deure ineludible d'aquest Parlament, immediatament després de constituir-se, elegir President. Després, el senyor Sbert no troba enlloc que digui la durada del període presidencial. Jo diria, confessant per endavant els meus coneixement limitats en aquests assumptes, que si el Parlament és elegit per cinc anys i cada Parlament ha d'elegir un President, el període presidencial és de cinc anys justos.

Diu, raona i justifica, també el bon amic, el gavadal d'inconvenients que obstaculitzen, fins a impossibilitar-lo, el nomenament, pel President, del Consell Executiu. Ho conta tan bé i ho estintola tan fort, que fa temença de no creure-ho per a no pecar d'immodest; però l'amic Sbert sap que no ho sóc i això em permet d'exterioritzar el meu pensament.

Diu, el dictamen, que, per diversos motius i en altres circumstàncies, a l'exili, el President, fent ús de les seves prerrogatives discrecionals, ha nomenat Consell Executiu, Consell Nacional i Consell Assessor, i diu, també, el dictamen, que les Institucions bàsiques de la Generalitat de Catalunya són: Parlament, President i Consell Executiu, però el dictaminador arriba a la conclusió, magníficament documentada, que, ara, com que no es pot executar cap llei, el Consell Executiu no fa cap falta, encara que és evident que si el President volgués compartir l'autoritat i la responsabilitat podria, fent ús de les seves facultats o de les prerrogatives discrecionals, no-

EN EL combat perdut, Catalunya sosté a dintre i fora un seguit d'accions de reraguarda, amb els veterans delmats per la guerra i les malvestats, per tal de donar temps a què s'incorporin a la lluita les lleves de les generacions que han de prosseguir fins a la victòria la guerra — duri el que duri — per la llibertat del nostre poble.

Ni vençuts ni molt menys convençuts, en turons i fondalades, de lluny o d'a prop, en ciutats o en masies, mantenen la resistència espiritual nuclis escollits, per tenir més virior i més consciència, de combatents per la supervivència i per la possessió de tot el que ens vol arrabassar la barbàrie tradicional representada per l'estultícia del millor teoritzant i definidor que ha tingut el franquisme, versió atàvica de l'absolutisme de les Espanyes. Vull dir aquell Millán Astray de la Legió Estrangera que a la Universitat de Salamanca, en el clos que hauria d'ésser sagrat per la civilització castellana de Fray Luis de León o del mateix Unamuno, bramulava com un monstre mutilat: «¡Mori la intel·ligència i visca la mort!» Era la veu del mercenari endarrerit, afamat i rapisser, l'home de la llança que odia l'home a cavall amb la branca de palma a la mà, símbol de pau, de treball i de civilitat.

De la palma conreuada en la cursa dels segles fruità l'Estatut, ramell de llibertat, fill d'una hora d'amor en l'ímpetu renaixentista d'uns pobles que encara no han conegut el renaixement. Estatut que els hereus bordissencs de Felip V creuen haver aterrit i enterrat quan l'únic que han fet ha estat transfigurar-lo en estel que marca el camí vers el recobriment. Han volgut fer desaparèixer l'Estatut pensant que consisteix en un document que es pot esquinçar o es pot cremar, una lletra que es pot esborrar. No tenen ni esment que l'han convertit, per si no ho era, en símbol de l'esperit i el sentiment de la catalanitat increbantable i irrenunciable. No saben que l'Estatut no pot morir a mans de botxins perquè es transforma en fita gloriosa en el creixement de la personalitat nacional. Perquè l'essència de l'Estatut, l'esperit que el va engendrar i el vivifica, no és la lletra morta o eixorca: és senzillament la voluntat de persistència i d'immortalitat d'una nació que no perdonarà mai el robatori ni els intents de genocidi contra la seva existència, contra la seva ànima, que és la llibertat i la cultura.

L'Estatut podia significar moltes coses, com els pergamins, el títols de propietat o de noblesa, els capítols de fundacions pairals. Podia al·ludir a transaccions i convivències, tenir clàusules que es poden canviar, anul·lar o millorar pel mateix pas del temps. Però, per damunt de tot, és l'encarnació d'un dia de glòria en la nit tenebrosa de l'Espanya tràgica, la de la llegenda negra que ratifica sempre. L'Estatut és una penyora tan nostra que només diu una cosa essencial: que ningú no el pot matar, canviar ni tan sols millorar si no compta amb la voluntat expressa del poble català lliurement manifestada.

Ni la llosa dels saions del macabre estafa que ha convertit en contumèlia la tan esgaripada «voluntat de Imperio», ni la complicitat decadent dels mesells que per covardia congènita llepen el dèntol i el llobarro sota les potes de la dictadura, ni els exiliarques impotents, orbs a la situació del país real, prevaldran a l'hora de la resurrecció.

Obscurs i amagats són els camins de la Providència. Sols la fe els pot il·luminar. Per quan vingui un altre abril, servem!

*

En ocasió de l'aniversari del referèndum de l'Estatut — que s'escau el 2 d'agost —, ens sembla oportú manifestar una vegada més el nostre respecte i la nostra fidelitat a les Institucions que se'n deriven, sentiments que ens guien en les nostres activitats mentre en la pràctica no comptem amb un altre règim que convingui millor a Catalunya. Per això, malgrat que ens dolgui, hem de repetir massa sovint que ens entristeix el fet de constatar que les nostres Institucions no siguin representades amb tota la dignitat que mereixen. Tant de bo que s'esmenessin actituds inadients i que una major cura en el compliment dels deures que les Institucions imposen als seus representants ens donés, ben aviat, l'avinentsa d'alliberar-nos de la nostra recança i del deure penós d'haver d'exterioritzar-la amb la intenció de promoure rectificacions.

menar un Consell Executiu, Nacional, Assessor o amb una altra denominació.

Es fa esment, també, en el dictamen, que la reunió del Parlament de Catalunya no és fàcil, que topa amb un punt de formalitats que no poden acomplir-se; però és cert que el Parlament de Catalunya va renúnciar-se el dia 7 d'agost del 1954, mitjançant uns tràmits i uns motius que enlloc del dictamen no diu que no puguin repetir-se.

No és pas el meu propòsit, en escriure aquests mots, el de contradir les afirma-

cions del dictamen emès pel senyor A. Ma. Sbert, a petició del senyor President i destinat a provar, legalment, que el President ho serà per mentre duri l'exili i una mica més, no; jo només vull dir que penso que la legalitat del 1931, que ja topà amb la realitat del 1936, em sembla incompatible amb la del 1959. I encara més: opino que si nosaltres qualifiquem de dictadura el franquisme perquè al·legant unes determinades raons pot prescindir de consultar la voluntat dels habitants dels Pobles d'Espanya, crec que seria adient per a justificar